

4. Hertsyk AM, Fakhivets' z fizychnoyi reabilitatsiyi, chy fizychnyy terapevt: natsional'ne ta mizhnarodne tlumachennya nazv profesiy. Pedahohika, psykholohiya ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannya i sportu. 2010; 10: 21-24.
5. Kobelyev SYU. Perspektyva rozvytku fizychnoyi terapiyi u systemi okhorony zdorov'ya Ukrainy. Pedahohika, psykholohiya ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannya i sportu. 2011; 5: 39-42.
6. Krupa VV. Vyznachennya sutnosti ta zmistu formuvannya profesiynoyi kompetentnosti maybutnikh fakhivtsiv fizychnoyi reabilitatsiyi. Zbirnyk naukovykh prats' Natsional'noyi akademiyi derzhavnoyi prykordonnoyi sluzhby Ukrainy. Ser. Pedahohichni ta psykholohichni nauky. 2014; 4(73): 176-187.
7. Fastivets' AV, Profesiyna pidhotovka maybutnikh fakhivtsiv z fizychnoyi reabilitatsiyi u vitchyznyaniy i zarubizhnyi pedahohitsi. Pedahohichni nauky. 2016; 66-67: 77-82.

Цитування на цю статтю:

Козік НМ, Стратійчук НА, Куковська ІІ, Логуш ЛГ, Стефанчук ВІ. Аспекти практичної підготовки фахівців із фізичної терапії рівня “бакалавр” у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. 2019 Січ 29; 31: 55-61

Відомості про автора:

Козік Наталія Миколаївна, старший викладач, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці Україна)

e-mail: natalikozik18@gmail

<https://orcid.org/0000/0002/8226/061>

Стратійчук Наталія Анатоліївна – старший викладач, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці Україна)

e-mail: n/stratiichuk@gmail.com

Information about the author:

Kozik Nataliia Mykolaivna – Assistant Professor, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (Chernivtsi, Ukraine)

Stratiichuk Nataliia Anatoliivna – Assistant Professor, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (Chernivtsi, Ukraine)

Куковська Ірина Любомирівна – кандидат медичних наук, доцент, Буковинський державний медичний університет (Чернівці, Україна)

e-mail: kykovska.irina@gmail.com

<https://orcid.org/0000/0002/2838/0135>

Логуш Леся Генадіївна – асистент, кандидат педагогічних наук, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна)

e-mail: lesya1722642@gmail.com

<https://orcid.org/0000/0003/2503/9449>

Стефанчук Василь Іванович – асистент, Буковинський державний медичний університет (Чернівці, Україна)

e-mail: vasul.stefanchuk@ukr.net

<https://orcid.org/0000/0002/2838/0135>

Kukovska Iryna Liubomyrivna – Candidate of Science (Medicine), Associate Professor (Ph. D.), Bukovinian State Medical University (Chernivtsi, Ukraine)

Lohush Lesia Henadiivna – Candidate of Science (Education), Associate Professor (Ph. D.), Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (Chernivtsi, Ukraine)

Stefanchuk Vasyl Ivanovych – Teaching Fellow, Bukovinian State Medical University (Chernivtsi, Ukraine)

УДК 322.233.22

doi: 10.15330/fcult.31.61-67

Микола Корчагін, Євген Курішко,

Владислав Откидач, Віталій Золочевський

ДОСЛІДЖЕННЯ ФІЗИЧНОГО СТАНУ КУРСАНТІВ ПЕРШИХ КУРСІВ ВІЙСЬКОВОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Мета. Порівняльний аналіз морфо-функціональних показників та індексу фізичного стану курсантів першого курсу військових закладів вищої освіти 2008-2018 років набору. Методи. Дослідження проводилося у період з серпня 2017 року по жовтень 2017 року на базі Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба і було спрямовано на визначення морфо-функціональних властивостей організму курсантів першого курсу. В експерименті було задіяно 95 курсантів

(КГ-2) першого курсу (що склало більше 10% набору 2017 року). Середній вік військовослужбовців 17,6 років. Усі курсанти були проінформовані про участь в експерименті та дали свою згоду. Дані, що були отримані в процесі дослідження було порівняно з морфо-функціональними показниками 40 курсантів (КГ-1) першого курсу набору 2008 року (що також складало більше 10% від загальної кількості). З метою визначення оцінки фізичного розвитку курсантів було застосовано антропометричні та біологічні (пульсометрія, тонометрія) методи дослідження. Рівень фізичного розвитку оцінювався за ваго-зростовим індексом Кетле. Для оцінки фізичного стану курсантів використано індекс фізичного стану за О. Піроговою. Результати. Встановлено, що середні значення морфо-функціональних показників та індекс фізичного розвитку курсантів першого курсу за десять останніх років вірогідно не змінилися. Проте відбулося вірогідне погіршення на 4,6% індекс фізичного стану курсантів набору 2017 року, порівняно з особами набору 2008 року. Висновок. За останні 10 років відбулося суттєве погіршення загального фізичного стану курсантів перших курсів військових закладів вищої освіти в Україні.

Ключові слова: фізичний розвиток, фізичний стан, курсанти, військові заклади вищої освіти.

The article presents the study of physical condition of the first year cadets in military higher education institution.

The authors of many scientific papers argue that success of the military-professional activity and results of professional training of cadets depend on their physical condition level. Experts note that physical development and functional state of organism systems are a guarantee of safe and effective performance of combat tasks by servicemen of different specialties. However, current research data indicates a gradual deterioration in physical condition and health level of young Ukraine population during last 10-20 years.

The purpose of the study is to investigate the anthropometric and functional indicators of physical condition of the first year cadets in military higher education institution and compare with the data of 10 years before.

Materials and Methods. 95 cadets (KG-2) aged 17–20 years from Kozhedub Air Force National University were involved in the studies. All cadets were informed about the experiment and gave their assent.

Anthropometric (measurement of anthropometric data) and medical-biological (rhythm inversion, electromanometry) methods of investigation were used to determine the assessment of the cadet's physical development. According to cadet's anthropometric data the body mass index (BMI) or Quetelet index was calculated. Another highly informative method - the assessment of Pirogova index was used for more precise analysis of the physical condition of cadets. Pirogova physical condition index (PPCI) is a complex indicator based on the heart rate (HR), systolic and diastolic blood pressure (BP), age, body weight, and body height.

The data obtained in the study was compared with the data of anthropometric and functional indicators of physical condition of 40 first year cadets (KG-1) of 10 years before (2008).

Statistical analysis of the results was carried out using the EXCEL tables. The data was analyzed using Student's test, $p < 0.05$ was considered the level of significance.

Results and Discussion. The results of the study showed that the mean values of the anthropometric and functional indicators of physical condition of the first year cadets in the last ten years have not been statistically significant changes. The BMI also did not change statistically significant. However, the mean value of the PPCI deteriorated by 4.6%, with $p < 0.05$.

A comparative analysis of the PPCI assessments of the first-year cadets demonstrates a complete absence of representatives with a "higher than average" grade among the CG-2 (2017 recruitment). However, there are 8% representatives with "higher than average" grade in the CG-1 (2008 recruitment). But among the representatives of the CG-2 (2017 recruitment), 1% of cadets are present with "lower the average" PPCI assessment.

Conclusion. According to the results of the research it can be concluded that over the past 10 years there has been a significant deterioration in the general physical condition of first-year cadets in Ukrainian military higher education institutions.

Key words: cadets, military higher education institutions, physical condition assessment, body mass index

Постановка проблеми й аналіз результатів останніх досліджень. Автори вітчизняних наукових праць Камаєв, Паєвський, Шевченко [1], Корчагін, Красота [2], Лаврут [3], Ольховий [4], Пронтенко [5], Климович [6], Романчук, Яворський [7] стверджують, що успішність військово-професійної діяльності військовослужбовців та результати професійного навчання курсантів залежать від їхнього фізичного стану. Іноземні експерти Cuddy, Slivka, Hailes, Ruby [8], Mikkola, Keinänen-Kiukaanniemi, Jokelainen, Peitso, Härkönen, Timonen, Ikäheimo [9], Friedl, Knapik, Häkkinen, Baumgartner, Groeller, Taylor, Duarte, Kyroläinen, Jones, Kraemer, Nindl [10], Knapik, East [11], Szivak, Kraemer [12] зауважують, що фізичний розвиток та функціональний стан систем організму є за-

порукою безпечного та ефективного виконання бойових завдань військовослужбовцями різних спеціальностей. Проте дані сучасних досліджень свідчать про поступове погіршення фізичного стану та стану здоров'я населення України за останні 10-20 років [13, 14, 15, 16, 17].

Проблему фізичного стану молоді у сучасній науковій літературі вивчало багато авторів [13–16, 18]. Інші науковці [1–7, 19, 21] досліджували фізичний стан та стан здоров'я військовослужбовців Збройних Сил, Національної Гвардії та інших військових формувань України. Дослідники І. Жданов, І. Беляєва, С. Митрофанський, З. Горенко, М. Ріпак вважають що проблема погіршення фізичного стану населення викликана низкою факторів: недостатній рівень рухової активності, нераціональне харчування, низький матеріальний рівень, стресовий характер сучасного життя, забруднення навколишнього середовища, низька мотивація на здоровий спосіб життя [14, 17, 18]. На думку О. Логвиненко [15], основними причинами погіршення загального стану здоров'я населення країни є: погана екологія, недооцінка значення проблеми на загальнодержавному рівні та обмежені можливості для формування здорового способу життя засобами фізичної культури і спорту в навчальних закладах та трудових колективах.

Гіпотезою нашого дослідження стало припущення авторів [3, 19, 21] про істотне погіршення за останні 10–20 років фізичного стану кандидатів на навчання у військових закладах освіти.

Мета дослідження – порівняльний аналіз морфо-функціональних показників та індексу фізичного стану курсантів першого курсу військових закладів вищої освіти 2008–2018 років набору.

Методи і організація дослідження. Дослідження проводилося у період з серпня 2017 року по жовтень 2017 року на базі Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба і було спрямовано на визначення морфо-функціональних властивостей організму курсантів першого курсу. В експерименті було задіяно 95 курсантів (КГ-2) першого курсу (що склало більше 10% набору 2017 року). Середній вік військовослужбовців 17,6 років. Усі курсанти були проінформовані про участь в експерименті та дали свою згоду. Дані, що були отримані в процесі дослідження було порівняно з морфо-функціональними показниками 40 курсантів (КГ-1) першого курсу набору 2008 року (що також складало більше 10% від загальної кількості).

З метою визначення оцінки фізичного розвитку курсантів було застосовано антропометричні та біологічні (пульсометрія, тонометрія) методи дослідження. Рівень фізичного розвитку оцінювався за ваго-зростовим індексом Кетле.

Для оцінки фізичного стану курсантів використано індекс фізичного стану за О. Піроговою. Індекс фізичного стану (ІФС) – це комплексний показник, який визначається за показниками частоти серцевих скорочень (ЧСС), систоличного і діастолічного артеріального тиску, віку, ваги та довжини тіла.

Методи математичної статистики (одновимірний статистичний аналіз) використовували для доведення закономірностей, виявлених у процесі дослідження та перевірки гіпотез. Вірогідність розходжень оцінювалася за t – критерієм Стьюдента і вважалася статистично значущою при $p < 0,05$.

Результати і дискусія. Дані морфо-функціональних показників курсантів першого курсу різних років навчання наведені в табл. 1.

Як видно з табл. 1 середні значення морфо-функціональних показників курсантів першого курсу за десять останніх років вірогідно не змінилися. Індекс фізичного розвитку (ваго-зростовий індекс Кетле) також не зазнав статистично достовірних змін. Проте, середнє значення ІФС погіршилося на 4,6%, (табл. 1).

Таблиця 1

Показники фізичного стану курсантів перших курсів у 2008 та 2017 роках

Показники	КГ-1, 2008 р. (n = 40)		КГ-2, 2017 р. (n = 95)		Достовірність різниці	
	$\bar{x} \pm m$	σ	$\bar{x} \pm m$	σ	t	p
Вік, років	17,58±0,25	1,52	17,69±0,17	1,50	0,38	>0,05
Довжина тіла, см	177,95±1,04	6,43	178,91±0,67	5,81	0,78	>0,05
Вага, кг	71,25±1,15	7,10	70,09±0,68	5,93	0,87	>0,05
ЧСС у стані спокою, уд./хв	69,55±0,97	5,97	71,87±0,75	6,47	1,89	>0,05
АТ сист., мм рт. ст.	118,53±0,68	4,18	120,20±0,69	5,95	1,73	>0,05
АТ діаст., мм рт. ст.	73,11±0,93	5,71	74,64±0,40	3,51	1,52	>0,05
Індекс фізичного розвитку Кетле, ум. од.	400,25±5,72	35,28	391,52±3,19	27,66	1,33	>0,05
Індекс фізичного стану за Піроговою О. А., ум. од.	0,71±0,01	0,07	0,68±0,01	0,07	2,40	<0,05

На рис. 1 подані дані про розподіл курсантів за рівнями фізичного стану.

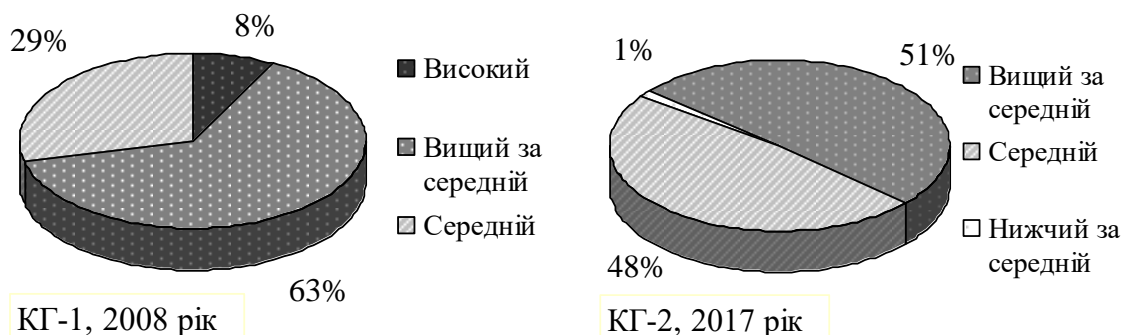

Рис. 1. Розподіл курсантів першого курсу 2008 та 2017 років набору за рівнями фізичного стану.

Порівняльний аналіз оцінок фізичного стану за О. Піроговою курсантів першого курсу демонструє повну відсутність курсантів набору 2017 року з “вищою за середню” оцінку проти наявності 8,0% серед курсантів набору 2008 року. При цьому серед осіб набору 2017 року виявлено 1,0%, які мали фізичний стан “нижче середнього”.

Результати проведеного дослідження підтвердили дані науковців про рівень фізичного розвитку курсантів першого курсу військових закладів вищої освіти [4, 20, 21]. Наведені в цих роботах дані, як і отримані нами, свідчать про те, що є певне відставання у фізичному розвитку української молоді призовного віку від показників, що відповідають сучасним вимогам щодо їх військово-професійної діяльності.

Порівнюючи отримані результати визначення індексу фізичного стану з даними інших авторів [4, 19] можна стверджувати що вони знаходиться в діапазоні показників осіб вперше прийнятих на службу працівників ОВС України першої групи. Це свідчить про гомогенність морфо-функціональних показників та фізичного розвитку молодих чоловіків призовного віку в нашій країні.

Висновок.

Отримані результати демонструють статистично достовірне погіршення на 4,6% індексу фізичного стану курсантів набору 2017 року у порівнянні із представниками набору 2008 року.

Враховуючи незмінність вимог до фізичних кондицій офіцерів збройних формувань та нагальну потребу у розробці сучасних методик підвищення функціональних можливостей військовослужбовців, перспективи подальших досліджень будуть спрямовані на створення програм підготовки курсантів військових закладів вищої освіти з використанням військово-прикладних видів спорту.

1. Камаєв О, Паєвський В, Шевченко О. Поточний контроль показників фізичної підготовленості курсантів військового закладу різних курсів навчання / Слобожанський науково-спортивний вісник. Харків: ХДАФК, 2013. № 2: 18-21.
2. Корчагін М, Красота В, Ольховий О. Часовий вплив військово-професійної діяльності на фізичний розвиток та функціональний стан військовослужбовців-операторів / Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наук. журн. Х. : ХОВНОКУ (ХДАДМ). 2011. № 2: 92-94.
3. Лаврут О, Лаврут Т. Здоров'я військовослужбовців та рівень фізичної підготовки як запорука національної безпеки України / Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил, 2009, випуск 1 (19). ХУПС.: 169-171.
4. Ольховий О. Динаміка антропометричних та функціональних показників розвитку юнаків (17–22 років) як наслідок навчання у вищій освітній школі / Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова Серія 15 “Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (Фізична культура і спорт)” Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2014. Вип. 3К (45) 14: 219-224.
5. Prontenko K, Prontenko V, Bondarenko V, Bezpalii S, Bykova G, Zeleniuk O, et al. Improvement of the Physical State of Cadets from Higher Educational Establishments in the Ukrainian Armed Forces due to the use of the Kettlebell Sport / Journal of Physical Education and Sport. 2017. 17 (1). art. 67. pp. 447–451.
6. Klymovych V, Olkhovyi O, Romanchuk S. Adoption of youth's bodies to educational conditions in higher educational institutions / Journal of Physical Education and Sport. 2016. Suppl.is.1. P. 620- 622. doi: 10.7752/jpes.2016.1098.
7. Romanchuk S, Yavorskyu A. Peculiarities of officers' fitness shape / Journal of Physical Education and Sport. 2015. Vol. 15, is. 3: 441-445. doi: 10.7752/jpes.2015.03066.
8. Cuddy J, Slivka D, Hailes W, Ruby B. Factors of trainability and predictability associated with military physical fitness test success. *J Strength Cond Res* 25(12): 3486-3494, 2011. Doi: 10.1519/JSC.0b013e318217675f.
9. Mikkola I, Keinänen-Kiukaanniemi S, Jokelainen J, Peitso A, Härkönen P, Timonen M, et al. Aerobic performance and body composition changes during military service. *Scand J Prim Health Care* 30, 2012: 95-100.
10. Friedl K, Knapik J, Häkkinen K, Baumgartner N, Groeller H, Taylor N, et al. Perspectives on aerobic and strength influences on military physical readiness: Report of an international military physiology roundtable. *J Strength Cond Res.* 2015;29(11S):10-23. doi: 10.1519/JSC.000000000001025.
11. Knapik J, East W. History of United States Army physical fitness and physical readiness testing. *U.S. Army Medical Department Journal.* 2014 Apr-Jun: 5-19.
12. Szivak T, Kraemer W. Physiological readiness and resilience: Pillars of military preparedness. *J Strength Cond Res.* 2015;29(11S):34-39. doi: 10.1519/JSC.000000000001073.
13. Апанасенко Г, Долженко Л. Рівень здоров'я і фізіологічні резерви організму / Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2007; № 1: 17-21.
14. Горенко З. Медична активність як складова частина здорового способу життя / Молода спортивна наука України : зб. тез. доп. Л., 2017; Вип. 21, т. 4: 106.
15. Логвиненко О. Здоровий спосіб життя як наукове інтегроване поняття. *Молодь і ринок.* 2014; 5(112): 62-65.
16. Мартынюк О., Вилянський В. Оценка уровня здоровья студенческой молодежи по показателям адаптационного потенциала, биологического возраста и по резервам биоэнергетики организма. *Физическое воспитание студентов.* 2015; 3: 13-22.
17. Ріпак М. Спосіб життя і стан здоров'я дорослих жінок. *Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт).* Сер. 15. 2017; 10(92): 107-111.
18. Омельченко Т. Сучасні підходи до формування здорового способу життя молоді в Україні та світі. *Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт).* Сер. 15. 2017; 5(86): 227-231.
19. Вереньга Ю, Пронтенко К, Бондаренко В, Безпалій С, Хуторянський О. Фізичний стан вперше прийнятих на службу працівників органів внутрішніх справ України. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту.* 2013; 5: 18-22. Doi: 10.6084/m9.figshare.707093.

20. McAdam J, McGinnis K, Ory R, Young K, Fruge AD, Roberts M, Selton J. Estimation of energy balance and training volume during Army Initial Entry Training. *J Int Soc Sports Nutr.* 2018; 15(1): 55. doi: 10.1186/s12970-018-0262-7.
21. Овчарук І, Сидорченко М. Аналіз фізичного стану курсантів 1-го курсу факультету Військового інституту на початковому етапі навчання. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2010; 11: 72-76.

References

1. Камаев О, Паєвський В, Шевченко А. Current control of indexes of physical preparedness of students of different years of military establishment (2013), *Slobozans'kij naukovo-sportivnij visnik*, No 2 (35): 18-21. (In Ukrainian)
2. Korchagin MV, Krasota VM, Ol'hoviy OM. Temporal influence of military-professional activity on physical development and functional state of servicemen-operators (2011), *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, No 2: 92-94. (In Ukrainian)
3. Lavrut O, Lavrut T. Zdorovia viiskovosluzhbovtiv ta riven yikh fizychnoi pidhotovky yak zaporuka natsionalnoi bezpeky Ukrainy (2009), *Scientific Works of Kharkiv National Air Force University*, Vol. 1(19): 169-171. (In Ukrainian)
4. Olkhovy O. Dynamics of anthropometric and functional parameters of young men (17-22 years) as a consequence of learning in higher educational schools (2014), *Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture, sport)*, Vol. 3K (45) 14: 219-224. (In Ukrainian)
5. Prontenko K, Prontenko V, Bondarenko V, Bezpaliy S, Bykova G, Zeleniuk O, et al. Improvement of the Physical State of Cadets from Higher Educational Establishments in the Ukrainian Armed Forces due to the use of the Kettlebell Sport (2017), *Journal of Physical Education and Sport*, 17 (1). art. 67: 447-451. doi: 10.7752/jpes.2017.01067.
6. Klymovych V, Olkhovyi O, Romanchuk S. Adoption of youth's bodies to educational conditions in higher educational institutions (2016), *Journal of Physical Education and Sport*, Suppl. 1: 620-622. doi: 10.7752/jpes.2016.s.1098
7. Romanchuk S, Yavorsky A. Peculiarities of officers' fitness shape (2015), *Journal of Physical Education and Sport*, Vol. 15, is. 3: 441-445. doi: 10.7752/jpes.2015.03066
8. Cuddy JS, Slivka DR, Hailes WS, Ruby BC. Factors of trainability and predictability associated with military physical fitness test success (2011), *J Strength Cond Res*, 25(12): 3486-3494, 2011. Doi: 10.1519/JSC.0b013e318217675f.
9. Mikkola I, Keinänen-Kiukaanniemi S, Jokelainen J, Peitso A, Härkönen P, Timonen M, et al. Aerobic performance and body composition changes during military service (2012), *Scand J Prim Health Care*, 30, pp. 95-100
10. Friedl K., Knapik J, Häkkinen K, Baumgartner N, Groeller H, Taylor N, et al. Perspectives on aerobic and strength influences on military physical readiness: Report of an international military physiology roundtable. *J Strength Cond Res.* 2015; 29(11S): 10-23. doi: 10.1519/JSC.000000000001025
11. Knapik J, East W, History of United States Army physical fitness and physical readiness testing (2014) U.S. Army Medical Department Journal. pp. 5-19.
12. Szivak T, Kraemer W. Physiological readiness and resilience: Pillars of military preparedness (2015), *J Strength Cond Res.* 2015; 29(11S) :34-39. doi: 10.1519/JSC.000000000001073.
13. Apanasenko G, Dovzhenko L. The level of health and physiological body reserves (2007). *Teoriia i metodika fizychnogo vikhovannia i sportu*, vol.1: 17-21. (in Ukrainian)
14. Gorenko Z. Medical activity as an integral part of a healthy lifestyle (2017), *Young Sport Science of Ukraine*, vol.4. P. 106. (in Ukrainian)
15. Lohvynenko O. Zdorovyy sposib zhyttya yak naukove intehrovane ponyattya. *Molod' i rynek.* 2014; 5(112): 62-65.
16. Martynyuk O., Vylyansky V. Otsenka urovnya zdorov'ya studencheskoy molodezhy po poka-zatelyam adaptatsyonnoho potentsyala, byolohycheskoho vozrasta y po rezervam byoénerhetyky orhanyzma. *Fyzicheskie vospytanye studentov.* 2015; 3: 13-22.
17. Ripak M. Sposib zhyttya i stan zdorov'ya doroslykh zhinok. *Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoy kul'tury (fizychna kul'tura i sport).* Ser. 15. 2017; 10(92): 107-111.
18. Omel'chenko T. Suchasni pidkhody do formuvannya zdorovoho sposobu zhyttya molodi v Ukrayini ta sviti. *Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoy kul'tury (fizychna kul'tura i sport).* Ser. 15. 2017; 5(86): 227-231.
19. Veren'ha YU, Prontenko K, Bondarenko V, Bezpalyy S, Khutoryans'ky O. Fizychnyy stan vpershe pryynyatykh na sluzhbu pratsivnykiv orhaniv vnutrishnikh sprav Ukrayiny. *Pedahohika, psykholohiya ta*

- medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannya i sportu. 2013; 5: 18-22. Doi: 10.6084/m9.figshare.707093.
20. McAdam J, McGinnis K, Ory R, Young K, Fruge AD, Roberts M, Selton J. Estimation of energy balance and training volume during Army Initial Entry Training. *J Int Soc Sports Nutr.* 2018; 15(1): 55. doi: 10.1186/s12970-018-0262-7.
21. Ovcharuk I, Sydorchenko M. Analiz fizychnoho stanu kursantiv 1-ho kursu fakul'tetu Viys'kovoho instytutu na pochatkovomu etapi navchannya. *Pedahohika, psykhohohiya ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannya i sportu.* 2010; 11: 72-76.

Цитування на цю статтю:

Корчагін МВ, Курішко ЄА, Откидач ВС, Золочевський ВВ. Дослідження фізичного стану курсантів перших курсів військового закладу освіти. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура.* 2019 Січ 29; 31: 61-67

Відомості про автора:

Корчагін Микола Валерійович – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (Харків, Україна)
e-mail: fomakolya75@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-6788-1840>

Information about the author:

Korchahin Mykola Valeriiovych – Candidate of Science (Physical Education and Sport), Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University (Kharkov, Ukraine)

Курішко Євген Андрійович – начальник фізичної підготовки та спорту у Повітряному командуванні “Схід”

Kurishko Yevhen Andriiovych – Head of Physical Training and Sports in the Air Command “Skhid”

Золочевський Віталій Вікторович – кандидат педагогічних наук, доцент, Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (Харків, Україна)
e-mail: zol_v_v@ukr.net

Zolochevskiy Vitalii Viktorovych – Candidate of Science (Education), Associate Professor (Ph. D.), Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University (Kharkov, Ukraine)

Откидач Владіслав Сергійович – викладач, Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (Харків, Україна)
e-mail: Boboklass@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-3859-0128>

Otkydach Vladislav Serhiiovych – lecturer, Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University (Kharkov, Ukraine)

УДК 796.3.372

doi: 10.15330/fcult.31.67-71

Andreea-Gabriela Lazăr

THE ROLE OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORT IN CASE OF CHILDREN WITH LATERALITY AND BODY SCHEMA DISORDERS

Дослідження спрямоване на поліпшення проявів розладів схеми тіла дітей початкових класів за допомогою занять фізичним вихованням та спортом. Свідома участь дітей в групових заняттях фізичним вихованням та спортом, іграми, на аплікативних стежках, аналітичними вправами, гімнастичними комплексами, покращить бічні розлади та порушення схеми тіла. В дослідженні прийняло участь п'ять школярів початкових класів гімназії “Штефан чел Маре” м. Путна. Діти часто демонстрували незграбні рухи і труднощі у вирішенні рухових завдань, які вимагаються вчителем під час занять фізичним вихованням, порівняно з іншими дітьми їхнього віку. Результати дослідження засвідчили той факт, що специфічні засоби фізичного виховання та спорту, які застосовуються до розвинених дітей, тих, що мають латеральні порушення, призвели до їхнього поліпшення, з позитивним впливом на інші координаційні здібності.

Ключові слова: розлад схеми тіла, латеральні порушення, фізичне виховання та заняття спортом, діти.